

ERIK-JAN HAKVOORT
GSG GUIDO

'Mijn toekomstdroom is dat de smalle focus op examenresultaten wordt verbreed met socialiserende en persoonsvormende doelen'

GSG GUIDO, ARNHEM

'DE MAATSCHAPPELIJKE DIENSTTIJD IS EEN PRACHTIGE AANVULLING OP ONS BURGERSCHAPSONDERWIJS'

Werken op een stadsboerderij, bij een wereldwinkel, in een verzorgingshuis of bij een molen. Sinds 2018 kunnen leerlingen van GSG Guido in Arnhem kiezen voor de Maatschappelijke Diensttijd (MDT). Minimaal een half jaar lang werken ze een aantal uren per week in een bedrijf of instelling. Erik-Jan Hakvoort, leraar geschiedenis en teamleider havo/vwo, heeft zich de afgelopen jaren sterk gemaakt voor de invoering van de maatschappelijk diensttijd. "Het is mijn stellige overtuiging dat MDT de burgerschapsvorming van onze leerlingen enorm verrijkt."

- 📌 Gereformeerde Scholengemeenschap Guido, locatie Arnhem
- 👤 198 leerlingen (maart 2021)
- 📖 vmbo tl, havo, vwo

motto: 'Guido Geloof'

Guido Arnhem, een kleinschalige school voor voortgezet onderwijs in Arnhem-Noord, wil van betekenis zijn voor de stad en de regio, vanuit de christelijke identiteit. De school kent iedere leerling persoonlijk en vormt een leer- en werkgemeenschap met docenten, medewerkers en ouders.

www.guido.nl

Toen Erik-Jan Hakvoort in 2018 hoorde dat de overheid plannen had om een maatschappelijke diensttijd voor jongeren in te voeren, was hij meteen enthousiast. Gesteund door de schoolleiding maakte hij er werk van en al snel kon hij op zijn school met subsidie van het ministerie van VWS starten met de MDT-pilot 'Proeftuin Guido'. "Het was eigenlijk de bedoeling van VWS dat maatschappelijke organisaties - instellingen en bedrijven - de pilots zouden uitvoeren, maar ik zag hierin meteen kansen voor het onderwijs: MDT zou een prachtige aanvulling zijn op ons burgerschapsonderwijs, dat zich vooral binnen de school afspeelde. Want waar maak je je burgerschapsvaardigheden nu beter eigen dan in de maatschappij?"

BETER MENS WORDEN

De pilot was een succes en werd voortgezet in het project 'MDT Onderwijs' waar, naast Guido, aanvankelijk zeven andere scholen aan deelnamen. Inmiddels zijn er in totaal 58 onderwijs-

instellingen aan het project verbonden. MDT Onderwijs is één van de 139 MDT-projecten in Nederland, maar is het enige project dat vanuit het onderwijs is geïnitieerd. Elke projectschool geeft de maatschappelijke diensttijd op eigen wijze vorm. Wel heeft VWS, die het project subsidieert, drie inhoudelijke voorwaarden geformuleerd waar de deelnemende MDT-projecten aan moeten voldoen:

- De leerling doet *vrijwillig* iets voor een ander of voor de samenleving.
- De leerling *leert ervan*; MDT draagt bij aan talentontwikkeling.
- De leerling *werkt samen* met en ontmoet anderen.

MDT sluit naadloos aan bij de onderwijs- en burgerschapsvisie van Guido, vertelt Hakvoort. “We willen niet alleen dat leerlingen goede cijfers halen, maar ook dat ze dienstbaarheid naar de samenleving ontwikkelen, omdat we ervan overtuigd zijn dat jongeren daardoor groeien, een beter mens worden. MDT is een mooie manier om burgerschapsvorming meer in de samenleving te laten plaatsvinden. Dat vinden we belangrijk omdat dat bijdraagt aan zowel de socialisatie als de persoonsvorming van leerlingen.”

MDT-PIONIER

Leerlingen die kiezen voor MDT, bepalen zelf in welk leerjaar ze dat doen. Guido heeft de maatschappelijke diensttijd ondergebracht in de keuzewerktijd: het is een van de ‘keuzevakken’ waaraan leerlingen twee middagen per week werken. De maatschappelijke diensttijd omvat minimaal 80 uur in zes maanden, maar leerlingen kunnen ook langer doorgaan als ze dat willen. Er zijn heel wat leerlingen die dat doen.

Er is een fulltime ‘MDT-pionier’ aangesteld die de leerlingen helpt om een passende MDT-werkplek

te vinden, hen gedurende de MDT-periode begeleidt en de contactpersoon is voor de begeleider op de werkplek van de leerling. De MDT-pionier is een medewerker van een maatschappelijke organisatie die hiervoor is gedetacheerd naar de school, vertelt Hakvoort. “We hebben ervoor gekozen om die rol niet door een docent te laten vervullen, omdat een netwerk opbouwen en onderhouden - een hele belangrijke taak van de MDT-pionier - echt iets heel anders is dan lesgeven. De pionier heeft expertise op dit gebied en had al een eigen netwerk dat inmiddels sterk is uitgebreid. Er staan nu rond de 90 mogelijke werkplekken op de lijst waar leerlingen uit kunnen kiezen.”

INDIVIDUELE DOELEN

De pionier zoekt in overleg met de leerling een passende MDT-werkplek en bespreekt samen met de leerling de doelen. De school heeft algemene doelen geformuleerd, die betrekking hebben op het functioneren in een werkomgeving, toekomstoriëntatie en omgaan met anderen. Daarnaast formuleren de leerlingen persoonlijke doelen: wat wil ik leren?

“De ene leerling wil leren hoe je het beste kunt omgaan met mensen met dementie, een ander wil onderzoeken of hij later met dieren wil werken en weer een ander wil uitzoeken of hij het leuk vindt om met kleine kinderen om te gaan. De MDT-pionier reflecteert gedurende de MDT-periode regelmatig met de leerlingen op de doelen, en bij de start en aan het eind doen de leerlingen een test zodat duidelijk wordt in hoeverre ze de doelen hebben behaald. Ter afsluiting van de MDT-periode krijgen leerlingen een certificaat.”

De MDT-pionier onderhoudt gedurende de MDT contact met de begeleider die de leerling op de werkplek heeft, maar de afstemming en

samenwerking tussen de begeleiders is volgens Hakvoort nog wel een ontwikkelpunt. “Het is onze ambitie om een begeleidingsstructuur te ontwikkelen waarin er ook afstemming is met de mentor, zodat MDT meer wordt verbonden met de ontwikkeling die de leerling op school doormaakt. Ook zijn we aan het onderzoeken of we de verbinding kunnen maken met de vaklessen op school. MDT is kortom nog volop in ontwikkeling. We doen dit nu voor het derde jaar, maar het afgelopen coronajaar kun je eigenlijk niet meerekenen. De komende jaren hopen we de maatschappelijke diensttijd steeds verder te verbeteren.”

TOEKOMSTDROOM

Hakvoort kan niet genoeg benadrukken dat het de moeite waard is om daarvoor tijd en energie vrij te maken, omdat leerlingen door hun MDT-ervaringen enorm groeien. “We zien dat leerlingen er ontzettend veel van leren, erdoor veranderen. Ze leren ook veel over zichzelf. Ze ontdekken waar ze goed in zijn, wat ze leuk vinden en het helpt ze bij het kiezen van een vervolgopleiding of beroep. Ik ben ervan overtuigd dat MDT bijdraagt aan de relevantie van het onderwijs. We willen leerlingen voorbereiden op de maatschappij, maar je kunt je afvragen in hoeverre we dat werkelijk doen als het onderwijs zich alleen maar binnen de muren van de school afspeelt en zo sterk is gefocust op hoge cijfers en goede eind-examenresultaten. Mijn toekomstdroom is dat de smalle focus op examenresultaten wordt verbreed met socialiserende en persoonsvormende doelen. Dan krijgen leerlingen een completer diploma en zijn ze beter voorbereid op de maatschappij.”

‘We willen dat jongeren dienstbaarheid naar de samenleving ontwikkelen.’

✓ TIP VOOR COLLEGA'S

Erik-Jan Hakvoort: “Probeer waar het maar kan ‘buiten’ de school binnen te halen en ‘binnen’ buiten de school te brengen.”

✉ ehakvoort@guido.nl

‘MDT IS EEN MOOIE MANIER OM BURGERSCHAPSVORMING MEER IN DE SAMENLEVING TE LATEN PLAATSVINDEN’